

Kompas

Colofon

Jaargang: 16
Nummer 8 en 9
januari 2025

Werkmateriaal met verwerkingsmogelijkheden voor leidinggevend en kinderen van -12 kinderclubs.

Redactie

Plony Herweijer, voorzitter
Janneke de Jongh
Janita Molenaar
Dicky Qualm-Visser
Nicoline van Wijngaarden-Kersten
Jaco Zijl
Corine de Jongh

Uitgave

Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten
Houttuinlaan 7
3447 GM Woerden
T: (0348) 489948
I: www.jbgg.nl
E: info@jbgg.nl

Korte enquête gebruik *Kompas*

We zijn benieuwd hoe jij *Kompas* gebruikt. Zo kunnen we ervoor zorgen dat het werkmateriaal blijft aansluiten bij wat jij als leiding nodig hebt. Wil je een enquête voor ons invullen? Het duurt maar zo'n vier minuten. Scan dan de QR-code.

Van de redactie

Wat zijn goede omstandigheden om een loflied te zingen? Er zijn veel situaties waarin het gepast is om de Heere te prijzen. Denk bijvoorbeeld aan momenten waarop je iets van Gods genade hebt ervaren, of zoals tijdens een bruiloft, een jubileum. Maar wat als de omstandigheden moeilijk zijn? Wat als je worstelt met verdriet of je hart vol is van zonde en ongerechtigheid? Op zulke momenten lijkt het zingen van lofliederen misschien ongepast of zelfs onmogelijk.

Toch leren we van de Heere Jezus dat lofprijzing juist in donkere momenten krachtig is. Hij zingt het Hallel vlak voor Zijn gevangenneming. Het woord Hallel is afgeleid van Hallelujah, een Hebreeuws woord dat oproept om de Heere te loven. Dit Hallel omvat Psalmen 113 tot en met 118, een reeks lofpsalmen die vaak tijdens het Joodse Pascha worden gezongen. Jezus wist precies wat Hem te wachten stond – het diepe lijden van het kruis. Toch zingt Hij de lofzang. In Mattheüs 26:30 lezen we: *En als zij de lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar de Olijfberg.* Slechts acht verzen later zegt Hij: *Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe!*

Maar wat betekent dit voor ons? Wij zijn de Heere Jezus niet, verre van zelfs. Toch zien we in de Bijbel hoe Zijn volgelingen in moeilijke omstandigheden Hem navolgen. Paulus en Silas (de tweede schets) zijn hier een prachtig voorbeeld van. Met hun ruggen kapotgeslagen, voeten vastgeklemd in een blok, en bewakers om hen heen, zingen zij geen klagende bastonen maar heerlijke lofliederen. Zelfs de andere gevangenen, die normaal wellicht vloekten, luisteren aandachtig. Hun cel wordt in korte tijd het toneel waar Gods overwinning op het leed van tijdelijke omstandigheden zichtbaar wordt. Laten we daarom zingen: 'k Zal Zijn lof zelfs in den nacht. Zingen, daar ik Hem verwacht.'

Namens de redactie,

Pieter Avé

Een uitgave van
de Jeugdbond

De lofzang van Jezus

Toelichting op het thema

Dit jaar is het thema voor Kompas: **'Zing een lied voor de Heere'**. Zangers in de Bijbel. In deze Paasschets gaat het over de Heere Jezus en Zijn discipelen die na de Paasmaaltijd het tweede deel van 'het Hallel', de psalmen 115 t/m 118 hebben gezongen. (het hele 'Hallel' zijn de psalmen 113-118)

Doel van de vertelling

De psalmen zijn liederen van de Heere Jezus. Hij zingt ze Zelf vlak voor zijn lijden en sterven.

Zingen en lezen

Zingen

Als deze vertelling niet bij een paasviering, maar op een clubavond wordt gebruikt, kies dan zelf een aantal psalmen uit het 'Hallel', de psalmen 113 t/m 118 of zie programma voor de paasviering.

Lezen

Mattheüs 26: 26-30 en 28: 1-6

Kerntekst

En als zij de lofzang gezongen hadden, gingen zij heen naar de Olijfberg. (Mattheüs 26:30)

Vertelling

De paasmaaltijd is bijna afgelopen. Samen met Zijn discipelen heeft Jezus wijn gedronken en het paaslam gegeten met het brood en de bittere saus. Samen hebben ze de psalmen 113 en 114 gezongen. "Hallelujah! Looft, gij knechten des HEEREN, looft den Naam des HEEREN, De Naam des HEEREN zij geprezen van nu aan tot in der eeuwigheid...Wie is gelijk de HEERE onze God? Die zeer hoogt woont." Ze zingen van de grote werken van God. Zo eren ze Hem. "Toen Israël uit Egypte toog, het huis Jakobs van een volk dat een vreemde taal had. De zee zag het en vlood, de Jordaan keerde achterwaarts." Zo hebben ze zo de uittocht uit Egypte herdacht. Ja, wat is er veel gebeurd. Daarna heeft Hun Meester gesproken over verraad. En het ergste van alles is, dat Hij heeft gezegd; "Eén van jullie zal Mij verraden". De discipelen zijn onrustig en verdrietig geworden. Judas is zojuist vertrokken. Johannes heeft gezien dat Jezus aan hem een stuk brood heeft gegeven en heeft gezegd: "Jij bent het, Judas, doe snel wat je moet doen". Vragend hebben ze Judas nagekeken. Wat ging hij doen? Moest hij nog iets kopen voor de maaltijd misschien? Ze hebben zoveel vragen...

Ook Jezus heeft Judas zien vertrekken. Hij heeft hem nagekeken toen hij de zaal uitliep. Judas, die Hem nu aan het Sanhedrin verraad. Straks zal Hij, Jezus, gevangengenomen worden. Ze zullen Hem kruisigen. Zijn lichaam zal verbroken worden. Ze zullen Zijn bloed vergieten. Zijn discipelen begrijpen niet dat Hij zo hen en alle andere volgelingen van Hem, zal verlossen.

De paasmaaltijd is nu bijna voorbij. Het is de laatste keer dat deze maaltijd zo gevierd zal worden. Want waar die maaltijd altijd naartoe wees, zal straks gaan gebeuren. Straks zal Hij, het Paaslam, Zichzelf overgeven. Straks zal Zijn bloed vloeien. Hij zal gaan sterven. Net als het lam voor het paasfeest, zal Hij Zijn leven geven. Het offer van de Heere Jezus is zo groot dat er daarna nooit meer een offer nodig is. Daarom zal er na deze avond nooit meer een paasmaaltijd gevierd hoeven te worden.

Nog één keer neemt Jezus het brood dat over is van de paasmaaltijd. Dan breekt Hij het en geeft het aan de discipelen. Nee, niet om nog een keer het paasmaal te vieren. Die tijd is echt voorbij.

Terwijl Jezus het brood uitdeelt zegt Hij: "Neemt, eet! Dat is Mijn lichaam, dat voor u verbroken wordt!" Dan neemt Jezus de drinkbeker met de wijn. Het wordt nu de beker en de wijn van het Heilig Avondmaal. Want straks zal Hij Zijn bloed storten. Hij kijkt omhoog en dankt Zijn Vader.

Dan geeft Hij de beker aan Zijn discipelen en zegt: *“Drinkt allen daaruit. Dit is Mijn bloed, het bloed van het Nieuwe Testament, van een nieuwe tijd die nu aanbreekt, hetwelk voor velen vergoten wordt tot vergeving van de zonden.”* Eén voor één drinken de discipelen de wijn. “Doe dit tot Mijn gedachtenis”, zegt Jezus, “totdat Ik terugkom”. Ze zien dat alles heel anders is dan eerst. Ze begrijpen het allemaal niet. Zal Hij dan écht gaan sterven? Straks, na Zijn dood en opstanding, zullen ze het pas begrijpen.

Het is stil aan de paastafel. Alleen Jezus’ stem klinkt. Het zijn woorden van afscheid, maar ook woorden van troost. Nog een korte tijd ben Ik bij jullie. Straks zullen jullie Mij zoeken. Waar ik heenga, kunnen jullie niet komen. Jezus gaat naar Zijn Vader in de hemel. De discipelen horen hun Meester praten, maar ze begrijpen er zo weinig van. Ze voelen aan alles dat Jezus afscheid van hen neemt. Jezus weet van hun vragen. Hij kent hen. Troostend zegt Hij: “Uw hart worde niet ontroerd”. Wees niet verdrietig en bevreesd. Jullie geloven in God, geloof ook in Mij. Vertrouw op Mij. Geloof dat Ik ook doe wat Ik beloof! In het huis van Mijn Vader zijn veel woningen. Ik ga heen om voor u een plaats te bereiden. Luister goed: Ik kom terug! Dan zal Ik jullie tot Mij nemen. Dan mogen jullie ook zijn, waar Ik ben. En dat voor altijd!

Eerbiedig luisteren ze naar de woorden van hun Meester. Wat een troost en wijsheid zit er in Zijn woorden. Hij drukt de discipelen op het hart om Hem en elkaar altijd lief te hebben! Echte liefde is: je leven geven voor de ander. Alles voor je vrienden overhebben. Ik geef Mijn leven voor jullie, want jullie zijn Mijn vrienden. Voor jullie ga Ik de dood in. Ik moet sterven, want de wereld haat Mij. De wereld zal jullie ook haten. De mensen zullen jullie ook vervolgen, zoals ze Mij vervolgd hebben. Dat zullen jullie wel gaan merken. Maar... Onthoud en bewaar Mijn woorden. Neem ze met je mee! Ik zal de Trooster, de Heilige Geest sturen. Hij zal in jullie hart van Mij en van Mijn woorden spreken.

Wat hebben de discipelen veel vragen. Wat is het moeilijk om de woorden van hun meester te begrijpen. “Het is goed voor jullie dat Ik naar Mijn Vader ga”. Ze horen deze woorden wel, maar hun verstand is te klein om het te snappen. Zijn woorden zijn zo diep, zo ondoorgroendelijk! “Nog veel meer dingen heb Ik jullie te zeggen, maar die kunnen jullie nu niet door zwakheid en verdriet dragen. Maar als de Heilige Geest zal gekomen zijn, dan zal Hij het jullie uitleggen. Die zal spreken in jullie harten.”

Sta op!” zegt Jezus, “laten we dan gaan.” Allemaal komen ze overeind. Staande zullen ze de paasmaaltijd besluiten. Ze zullen het tweede deel van het Hallel zingen. Er zal ook nog een beker wijn rondgaan. Daarna zullen ze gaan. Waarheen? De discipelen weten het niet. De toekomst is onzeker. Ze kijken naar hun Meester. Ze wachten tot Hij Psalm 115 inzet. Diep onder de indruk staan ze rond de tafel. Dan begint Jezus te zingen! “Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uw Naam geef eer, om Uw goedertierenheid, om Uw waarheid wil. Waarom zouden de heidenen zeggen: Waar is nu hun God? Onze God is toch in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt. Ja, de Heere heeft Zelf voor een Verlosser gezorgd. Een Middelaar, Die ons van al onze zonden wil en kan verlossen!

De discipelen zetten ook in. Ze zingen mee. Wat zou er in hen omgaan? Wat zou er in Jezus omgaan, nu Hij deze psalmen van het Hallel zingt? De psalmen die allemaal vertellen en zingen van wat de Messias zou gaan doen. De psalmen, waarvan Hij, het Lam, de inhoud is! *“De banden van de dood hadden mij omvangen, en de angsten van de hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis. Maar ik riep de Naam des HEEREN aan, zeggende: Och HEERE, bevrijd mijn ziel. De HEERE is genadig en rechtvaardig en onze God is ontfermende (Psalm 116).* Af en toe kijken de discipelen naar hun Meester. Veel, heel veel gedachten hebben ze. Ze zingen mee. *“Loof de HEERE, alle heidenen; prijst Hem, alle natiën. Want Zijn goedertierenheid is geweldig over ons, en de waarheid des HEEREN is in der eeuwigheid. HALLELUJA! (Psalm 117). Gezegend zij hij, die daar komt in de Naam des HEEREN; wij zegenen ulieden uit het huis des HEEREN. De HEERE is God, Die ons licht gegeven heeft. Bindt het feestoffer met touwen tot aan de hoornen van het altaar (Psalm 118).”*

Na het zingen neemt Jezus voor de laatste keer de beker. Nog één keer drinkt Hij van de wijn en laat Hij de beker rondgaan. Dan is de maaltijd afgelopen. Hij loopt de zaal uit en gaat naar buiten. De discipelen volgen Jezus. Ze volgen Hem de trap af. Door de straten van de stad richting de Olijfberg. Daar gaan ze door de vallende duisternis. Er komt voor Jezus nu ook een donkere tijd. Vóór Hem ligt het lijden, het zwaarste lijden dat iemand ooit moest meemaken. Jezus weet wat komen gaat. Hij weet het volmaakt! Maar Zijn discipelen niet. Wat hebben ze Hem en Zijn wijsheid hard nodig. Hij zal voor hen bidden tot Zijn Vader. Luister maar. Hij heft Zijn handen omhoog en kijkt naar de hemel. "Vader, de ure is gekomen, verheerlijk Uw Zoon." Met diepe eerbied luisteren de discipelen naar Zijn gebed. Wat is hun Heere heilig! Hij spreekt met Zijn Vader. Hij spreekt over hen. Hij bidt voor hen. Ze kunnen niet anders dan Hem in stilte aanbidden en meebidden. Hij bidt voor de tijd dat Hij niet meer bij hen is. Wat een liefde! Hij bidt dat ze blijdschap mogen hebben in hun hart. Hij bidt of God hen wil beschermen tegen de boze, de duivel. Hij bidt voor hen om kracht en leiding. Dat ze dicht bij Zijn Woord blijven leven en ver van de wereld. Hoor! "Ik bid niet alleen voor deze, maar ook voor hen die door hun woord in Mij geloven zullen! Rechtvaardige Vader, de wereld kent U niet. Maar Ik ken U. En deze discipelen hebben geloofd en beleden dat Gij Mij gezonden hebt. Ik heb hun Uw Naam bekendgemaakt en zal die ook nog verder bekendmaken. Opdat de liefde waarmee Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen, Amen".

Het is enkele uren later. Op Golgotha staan drie kruisen. Boven het middelste kruis hangt een bordje. "Jezus, de Nazarener, de Koning der Joden", staat erop. Het klopt precies! Daar hangt een Koning. Dé Koning! Onschuldig! De mensen spotten ermee en zeggen: "Als Hij de Koning van Israël is, laat Hij dan van het kruis afkomen, dán zullen wij Hem geloven!" En een ander roept: "Anderen heeft Hij verlost. Laat Hij nu Zichzelf verlossen, als Hij de Christus is, de Uitverkorene van God!"

Het is op het heetst van de dag. De zon schijnt fel. Maar plotseling is het alsof er een grote, donkere wolk voor de zon schuift. Op de heuvel Golgotha wordt het plotseling helemaal donker. Het lijkt wel nacht. De spottende stemmen zwijgen. Het wordt stil. Angstig stil. De pijn van de kruisiging, de spot van de mensen... het snijdt door de ziel van Jezus. In het donker is de pijn en de smart nog erger. Daar hangt Hij, alleen in de duisternis. Onschuldig! Zelfs Zijn Vader heeft Hem verlaten. Aan alle kanten voelt Hij de aanvallen van de duivel. De pijnigingen treffen Hem diep, heel diep. De hemel is gesloten. Zijn Vader heeft Hem verlaten. Onbeschrijfelijk zwaar drukt de toorn van God op Hem. Hoor! Daar klinkt in het donker Zijn stem. Er klinkt een psalmregel: "Mijn God! Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten?" Dan opeens is daar de zon weer. Nog even, en het lijden is voorbij. Hij, het Lam, heeft alles gedaan wat Zijn Vader van Hem had gevraagd. Hij heeft de straf op de zonden gedragen. Hij, de Zoon van God, heeft overwonnen. Daarom roept Hij het uit: "HET IS VOLBRACHT!"

Een licht als van een bliksemstraal schiet door het duister van de vroege zondagmorgen. Rond het graf van Jezus schudt en beeft alles. Een engel daalt uit de hemel neer. De soldaten bij het graf vluchten zo snel ze kunnen! De engel opent het graf. Jezus is niet in het graf te houden. Zelfs niet met zegels en wapens. Hij, de Zoon van God, heeft ALLES volbracht! Hij heeft de schuld betaald! En zó heeft Hij het eeuwige leven verdiend. Nee, niet voor Zichzelf, maar om het uit te delen aan zondige mensen. Hij is machtiger dan de dood en de duivel. Hij staat op! Hij komt uit het graf en staat in het nieuwe licht van een pas begonnen dag! Wat een wonder!

Ja, een nieuwe tijd breekt aan! Paasfeest: de dag van Gods grote daden. Hij heeft de dood overwonnen! Hij leeft! En Hij regeert tot in alle eeuwigheid! Als je in Hem gelooft, hoef je niet voor de dood te vrezen. Als je in Hem gelooft, zal je eeuwig mogen leven! Want Hij, de almachtige Zoon van God, de Levensvorst, de Koning van Pasen, Hij zorgt voor hen! Voor altijd! "Looft den HEERE, want Hij is goed. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid!"

Achtergrondinformatie bij deze paasvertelling

Pascha: Met Pascha herdachten de Israëlieten de bevrijding van de slavernij uit Egypte. Dit vierden ze op de veertiende dag van de eerste maand (zie Exodus 12:18). Het betekent 'voorbijgang' en verwijst naar twee gebeurtenissen. Allereerst naar de haast waarmee de Israëlieten Egypte verlaten hebben. Daarnaast verwijst het naar de verderfengel die de huizen waar bloed aan de deurpost zat, voorbijging.

Jezus viert meerdere keren het Pascha met Zijn discipelen. In Mattheüs 26 doet Hij dat voor de laatste keer. Op deze dag stelt Jezus de viering van het Heilig Avondmaal in. Hij is het eigenlijke Paaslam. Dat geslacht wordt voor de zonde der wereld, zoals Johannes zegt: *'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt'* (Johannes 1:29) en Paulus in 1 Korinthe 5:7 *'Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus.'* Het Pascha bracht voor het volk Israël bevrijding uit Egypte, maar Christus brengt door Zijn dood, voor Zijn volk de bevrijding van de zonde, de dood, de wereld en de duivel. Offers zijn nu niet meer nodig. Jezus beveelt om Zijn dood te verkondigen totdat Hij komt (1 Korinthe 11:26). Na Zijn wederkomst viert Hij weer het Avondmaal met Zijn gemeente (Lukas 22:18).

Zie ook de kanttekeningen bij Mattheüs 26:2 *"Gij weet, dat na twee dagen het pascha is, en de Zoon des mensen zal overgeleverd worden om gekruisigd te worden."*

De geestelijke betekenis van Pascha: Zoals elk offer naar Christus en Zijn verzoeningswerk verwees, verwees ook het paaslam hiernaar. In het Nieuwe Testament wordt verschillende keren over Jezus gesproken als over het Lam. De eerste keer dat we dit in de Bijbel tegenkomen, is in het Evangelie van Johannes, waar Johannes de Doper naar Jezus wijst met de woorden: *Zie het Lam Gods* (Johannes 1:36). Bij deze uitdrukking ligt het voor de hand te denken aan het paaslam. Dit wil niet zeggen dat de uitdrukking Lam Gods niet ook naar andere beelden in het Oude Testament zou kunnen wijzen, zoals het dagelijks brandoffer en verschillende speciale offers. Een andere belangrijke verwijzing naar Christus als het ware Lam vinden we bij de apostel Petrus: *Wetende dat gij niet door vergangelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uw ijdele wandel (...), maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam* (1 Petrus 1: 18 en 19). Petrus lijkt hier allereerst naar het paaslam te verwijzen, vooral vanwege de toevoeging 'onbestraffelijk' en 'onbevlekt'. Ook het paaslam moest gaaf zijn, er mocht geen gebrek aan zijn. In Johannes 19: 36 wordt een duidelijk verband gelegd tussen het Pascha en Jezus' kruisdood. Er staat dat geen been gebroken werd bij Jezus, opdat de Schrift vervuld worde: *Geen been van Hem zal verbroken worden*. Dit is een citaat uit Exodus 12, het hoofdstuk waar over het paaslam wordt geschreven.

Eén van de meest opvallende overeenkomsten tussen het paaslam en Jezus is dat Jezus stierf op het moment waarop in de tempel de paaslammeren geslacht werden. Christus, en waarschijnlijk ook de Farizeeën, hebben een dag eerder het pascha gehouden dan het volk Israël. Er zijn verschillende theorieën om dit te verklaren. De meest voor de hand liggende is dat Jezus het vierde op de juiste datum, terwijl de anderen het een dag later vierden. Deze dag was een sabbatdag en zo hoefden ze geen twee dagen achter elkaar rustdag te houden. De Evangelisten delen ons mee dat Jezus stierf op de negende ure en dit was het uur waarop de paaslammeren geslacht werden.

Het feest van de ongezuurde broden: In Mattheüs 26:17 staat; *'En op de eerste dag der ongehevelde broden kwamen de discipelen tot Jezus.'* Vóór de uittocht uit Egypte heeft de Heere het feest van de ongezuurde broden ingesteld. Zie Exodus 12:15-20. Dit was het feest dat volgde op het Pascha en zeven dagen duurde. Dan moesten de Israëlieten ongezuurde broden eten; dat is brood zonder zuurdesem, zonder gist. Ongezuurd brood smaakt flauw. Sommige uitleggers zeggen: als je ongezuurd brood doopt in bittere saus, dan is het opeens lekker. (Citaat Ds. Moerkerken uit: 'Intocht', over Pascha in Gilgal).

Pascha en het Heilig Avondmaal: In de christelijke gemeente leeft de paasviering voort in de viering van het Heilig Avondmaal, zoals dit door Christus is ingesteld tijdens Zijn laatste paschaviering. Bij het breken van het brood zei Hij: *Neemt, eet, dat is Mijn lichaam*. En bij het nemen van de wijn: *Drinkt allen daaruit*.

Want dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonden. Het pascha wees heen naar Christus en het offer dat Hij zou brengen. Het Avondmaal is ingesteld om de vervulling hiervan in gedachtenis te brengen. Zoals het paaslam onberispelijk moest zijn, zo was Jezus 'onbestraffelijk en onbevlekt'. Zoals geen been van het paaslam gebroken werd, zo werd geen been van Jezus gebroken. Zoals de eerstgeborenen van Israël schuilden achter het bloed van het paaslam, zo mogen Gods kinderen schuilen achter het bloed van Christus. Zoals de Joden tijdens Pascha hun bevrijding uit de Egyptische slavernij vierden, zo viert Gods volk het Avondmaal, om hun bevrijding uit de slavernij van de zonde te herdenken op grond van de dood van Christus. Door het verzoenend werk van het Lam werden zij uitgeleid uit het 'Egypte' der zonde, worden zij geleid door de 'woestijn' van het leven en gebracht in het beloofde land.

Het Hallel: De psalmen 113 t/m 118 worden samen 'het Hallel' genoemd. Hallel betekent loven. Het is de afkorting van Hallelujah, wat 'looft den HEERE' betekent. Het is de Hebreeuwse benaming voor deze psalmen. In deze psalmen komt daarom ook regelmatig deze oproep, Hallelujah, voor. Deze psalmen hebben een speciale functie in de joodse eredienst. Ze worden gezongen tijdens de viering van het Pascha, Pinksterfeest en Loofhuttenfeest. Tijdens het Pascha werden deze psalmen door de Levieten in de tempel gezongen. De Heere Jezus heeft vlak voor Zijn gevangenneming deze psalmen met Zijn discipelen gezongen tijdens de paasmaaltijd. Vóór de maaltijd Psalm 113 en 114, die samen het klein-Hallel worden genoemd. Na de maaltijd Psalm 115 t/m 118, het groot-Hallel. Deze psalmen werden reciterend gezongen (hardop geciteerd/ lezend).

Matthew Henry zegt in zijn Bijbelverklaring: "Bij het zingen van moeten wij Gods macht en goedheid erkennen in hetgeen Hij voor Israël gedaan heeft, en het toepassen op het nog veel grotere wonderwerk, onze verlossing door Christus, en onszelf en anderen aanmoedigen om ook in de grootste benauwdheid op God te vertrouwen."

De grote waarde van de psalmen en het zingen daarvan, dient onder ons alleen maar toe te nemen wanneer we bedenken dat de Heere Jezus Zelf deze psalmen gezongen heeft en er Zelf ten diepste de Maker van is.

Verband met de belijdenisgeschriften

Heidelbergse Catechismus;

- Zondag 15: geleden en gekruisigd
- Zondag 16: gestorven, begraven en nedergedaald ter helle.
- Zondag 17: opgestaan.
- Zondag 28 en 29: Het Heilig Avondmaal
- Zondag 47: Uw Naam worde geheiligd. (God eren en prijzen door o.a. het zingen van de psalmen)

De lofzang van Paulus en Silas

Toelichting

Dit jaar is het thema voor Kompas: “Zing een lied voor de Heere.” - Zangers in de Bijbel. In deze schets gaat het over Paulus en Silas in de gevangenis. Te midden van alle vragen en verdriet, mogen ze toch de Naam van de Heere groot maken. Voor hen is de inhoud van HC Zondag 10 waar geworden: ‘Dat ons niets bij geval, maar alles van Zijn Vaderlijke hand ons toekomt’. Dan mogen we in tegenspoed geduldig zijn. En dan kunnen we zingen: In de grootste smarten blijven onze harten in de HEERE gerust. (Psalm 33 vs. 10).

Intro

Gevangenis van tegenwoordig zijn niet meer te vergelijken met gevangenis van vroeger. Wat gebeurde er met Paulus? Wat was die stok nu eigenlijk waar hij in zat? Om de kinderen in de sfeer van het verhaal te krijgen/brengen, kun je hier mee beginnen.

Mogelijkheid 1: Neem een plaatje mee van de ‘stok’ waar Paulus met zijn voeten in gezeten heeft.

Vragen die je daarbij kunt stellen:

- Wat is dit?
- Waar denk je dat het voor is?
- Gebruiken we dit nu in Nederland nog?
- Wordt dit in het buitenland nog gebruikt?
- Waarom wel in het buitenland en niet meer in Nederland?

Aanvulling: Neem (speelgoed)handboeien mee of een plaatje ervan. Je kunt ze omdoen.

- Hoe zou jij je voelen als je deze dragen moest?
- Zou je dan blij kunnen zijn?

Doel van de vertelling

De kinderen horen hier dat Paulus voor de Naam van de Heere lijden moet. Paulus vindt dit niet erg. Hij vindt dit juist een eer. De Heere heeft hem waardig geacht om voor de Naam van de Heere te lijden. Omdat hij dat als een voorrecht ziet, mag hij met een bebloede rug en met zijn voeten in de stok in de gevangenis psalmen zingen tot Gods eer. Dat zingen volgt op het gebed van Paulus en Silas. De kinderen horen, dat de Heere op het gebed rust en vrede en zelfs blijdschap geeft, zelfs in moeilijke omstandigheden.

Zingen en lezen

Zingen

- Psalm 33: 10
- Psalm 42: 5
- Psalm 66: 8, 10
- Psalm 116: 1, 2, 3
- Psalm 118: 1, 4, 7
- Psalm 136: 1,2,3, 4, 26
- Psalm 147: 3, 6

Liederen

- Lied: 'k Stel mijn vertrouwen (Mdk-1, nr. 95)
- Lied: Als g' in nood gezeten (TZe, nr. 8)
- Lied: Neem mijn leven, laat het, Heer' (TZe, nr. 69)
- Lied: 'k Wil U, o God, mijn dank betalen (TZe, nr. 110)
- Lied: Heer wat wilt gij dat ik doe – vers 2, 3 en 4 (Mdk-1, nr. 75)

Lezen

Handelingen 16: 16-34

Kerntekst: Handelingen 16: 25a

En omtrent den middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gode lofzangen.

Vertelling

Hoor eens...! Hoor je dat roepen, daar midden op straat? *'Deze mensen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons de weg der zaligheid verkondigen!'* Wie roept dat?

Het is een meisje. Terwijl ze dat roept, wijst ze naar een paar mannen die vóór haar lopen. Kent ze die mannen dan? Nee, maar ze móet het roepen. Dit meisje is bezeten. Er is een boze geest in haar en hij beveelt haar om dit te roepen.

Maar over wie roept ze dat dan? Het zijn Paulus en zijn reisgenoten. Ze zijn uit het huis van Lydia de purperverkoopster weggegaan om ook aan anderen het Evangelie van Christus te verkondigen. De weg tot zaligheid. De weg van genade. Dus wat het meisje roept, klopt wel. Paulus en zijn reisgenoten zijn dienstknechten van God, de allerhoogste Koning, en zij brengen het Evangelie.

Maar waarom laat de duivel dit meisje dit dan roepen? Wil de duivel dan dat de mensen naar Paulus toekomen om het Evangelie te horen? Nee, de duivel doet dit alleen maar om de mensen te misleiden. De Heere wil niet door de duivel geholpen worden. Hulp van de duivel is geen hulp. Want de duivel is een leugenaar. En als iemand altijd liegt, dan geloof je hem ook niet als hij wél een keer de waarheid spreekt.

Dit meisje roept dit niet één keer, of twee keer. Nee, ze roept dit iedere keer als ze achter Paulus en zijn vrienden aanloopt, dagen achter elkaar. Steeds opnieuw klinkt de roep achter de apostelen: *'Deze mensen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons de weg der zaligheid verkondigen!'* De apostelen zullen vast wel eens omgekeken hebben. Ze zien het meisje. Ze horen haar roepen. Ze hebben medelijden met haar en ze ergeren zich aan de macht van de duivel. Op een dag, kan Paulus niet langer zwijgen. Dan móet hij iets doen. Hij draait zich om en gebiedend klinkt zijn stem: *Ik gebied u in den Naam van Jezus Christus, dat gij van haar uitgaat.* Paulus geeft een opdracht, maar niet in zijn eigen naam. Nee, Paulus spreekt in de Naam van de Heere Jezus, van de Vorst des Levens. Als Paulus zo spreekt, gebeurt er wat. De duivel moet gehoorzamen: hij moet het meisje verlaten. Hij gaat op datzelfde moment weg uit dat meisje. Als Christus het Licht der wereld komt, dan moet de vorst der duisternis wijken en is er voor hem geen plaats meer.

Wat is het meisje blij. De duivel, de boze geest, is uit haar verdwenen. Maar dit meisje is geen eigen baas. Ze is een slavin. Ze moet doen wat haar bazen tegen haar zeggen. Iedere dag kwamen er mensen bij haar bazen op bezoek. Dan moest zij voor hen de toekomst voorspellen. Dat deed ze door de macht van de duivel.

Dat meisje voorspelde de toekomst en ze kreeg hier geld voor. Dat geld was niet voor dat meisje, maar voor die bazen. Maar nu is van het ene op het andere moment alles anders geworden. Nu die boze geest uit haar weg is, kan ze de toekomst niet meer voorspellen. Al die mensen die bij haar komen, moet ze wegsturen. Haar bazen zijn boos. Al het geld dat ze verdienden aan deze slavin, krijgen ze nu niet meer en dat is de schuld van die mannen. Die moeten gestraft worden.

Kijk, daar gaan ze. Ze pakken Paulus en Silas beet en ze nemen ze mee naar de plaats waar recht gesproken wordt. Ze brengen ze bij de oversten van de stad en zeggen: *Deze mensen beroeren onze stad, daar zij Joden zijn.* Hoor je dat? Ze spreken de waarheid niet, maar ze liegen! Paulus en Silas hebben helemaal geen oproer gemaakt. Ze zijn helemaal niet boos geweest. Ze hebben het meisje verlost van de boze geest. Nu wordt er gezegd dat ze een opstand willen in de stad. Maar dat is helemaal niet zo. En daar blijft het niet bij, nee, de mannen gaan verder: *En zij verkondigen zeden die ons niet geoorloofd zijn te doen, also wij Romeinen zijn.* Ze beschuldigen Paulus en Silas ervan dat ze vertellen over manieren om God te dienen, zoals de Romeinen dat niet mogen en niet gewend zijn. Wat gaan die oversten nu doen? Zij moeten nu recht gaan spreken. Dan zullen ze nu wel gaan vragen wat Paulus en Silas daar op te zeggen hebben. Wat hun verhaal is. Dat zou eerlijk zijn.

Maar, dat gebeurt niet. Nee, kijk maar. Paulus en Silas worden vast gepakt. Hun kleren worden van hen afgescheurd en dan worden ze geslagen met gesels. Hard komen de geselslagen neer op hun ruggen. Rode striemen blijven erachter. Wat oneerlijk! Wat gemeen! Zullen ze nu gaan schreeuwen, of vloeken, of smeken of ze willen stoppen? Nee, dat doen ze niet. En dan? Mogen ze dan weer weg? Nee! Ze worden ruw beet gepakt en meegenomen naar de gevangenis. In de gevangenis krijgen ze de vreselijkste plaats. Een stinkend hol. Hun voeten worden vastgemaakt in een stok, een houten balk. Zo kunnen ze niet opstaan en niet lopen. Ze mogen absoluut niet ontsnappen. Dan gaat de stokbewaarder, de baas van de gevangenis die de misdadigers in de stokken vast zet, de kerker uit. De deur sluit hij achter zich. De sleutel wordt in het slot gestoken. De deur wordt op slot gedraaid en hij vertrekt naar zijn huis.

Daar zitten ze, Paulus en Silas. Ze hebben niets verkeerd gedaan. En toch zitten ze hier nu in de gevangenis. Met een rug die bloedt van al de geselslagen. Wat zullen ze boos zijn, wat zullen ze verdrietig zijn. Ze zullen wel schelden. Ze zullen wel roepen.

Dat zouden wij wel doen. Als iemand iets naars tegen je zegt, dan scheld je toch terug? Dan roep je toch dat het niet eerlijk is? Als iemand je slaat, dan sla je toch terug? Of als iemand je schopt? Dan doe je dat toch ook even? Ja, je weet best dat het eigenlijk niet mag. Dat de Heere aan ons vraagt om op een goede manier met de ander om te gaan. Zelfs als de ander dat niet met jou doet. Maar, om dan niet terug te schelden of te slaan of te schoppen? Dat kan toch bijna niet, dat is toch te moeilijk?

En voor Paulus en Silas dan, zij zitten nu zelfs in de gevangenis met een bebloede rug. Dan zullen ze toch zeker wel iets terug doen?

Nee, ze doen iets heel anders. Ze bidden. In dat donkere hol bidden Paulus en Silas. En dan gebeurt er iets. De vrede van de Heere daalt neer. Het hol is nog net zo donker, de pijn is nog net zo erg. En toch is alles anders geworden. Dat komt door het gebed. De Heere ziet hen hier. En hoor, wat klinkt daar? Paulus en Silas zingen. Zingen? Nu? Terwijl hun rug zo'n pijn doet en ze midden in de nacht vastzitten in de gevangenis? Dan kun je toch niet zingen? Ja, toch wel. Want Paulus en Silas mogen weten, dat de Heere het nooit verkeerd doet. Dat Hij zorgt. Hoe, dat weten ze niet. Maar het is voor hen genoeg dat de Heere het weet! Wat ben je gelukkig als je zo op de Heere mag vertrouwen.

Hoor, ze zingen lofzangen, tot eer van de Heere. Waarom dan? Om de Naam van de Heere zitten ze hier in de gevangenis. Omdat ze dienaars van Christus zijn, is hen dit aangedaan. En juist daarom mogen ze zingen. Zingen, omdat zij blij zijn om voor de Naam van de Heere mogen lijden. Dat de Heere hen deze eer geeft. Vol dankbaarheid zingen ze Zijn grote Naam toe.

Wat een wonder dat ze in de gevangenis kunnen zingen. Dat ze de Heere hier groot mogen maken. Is dat niet iets om jaloers op te worden? De Heere zo lief te hebben, dat je zelfs als het helemaal niet goed gaat, je Hem toch mag danken voor Wie Hij is en voor wat Hij wel geeft. Wat vergeten wij dat snel! We hebben de Heere wel nodig als we ziek zijn, of als er iets ergs gebeurt. Maar wat vergeten we de Heere snel als het goed gaat met ons. Wat vergeten we dan vaak om Hem te danken. Laat staan, als het helemaal niet goed met ons gaat. Kunnen we de Heere dan wel danken voor wat Hij toch nog geeft? Paulus en Silas mochten dat doen. Ze mogen hier een beeld van de Heere Jezus laten zien. *Die als een Lam ter slachting werd geleid. Als een schaap dat*

stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open. Dat kunnen ze niet van zichzelf. Dat is genade van God gegeven.

In de gevangenis zitten nog meer gevangenen. Ze zijn wakker geworden. Wat horen ze daar? Zingen, vanuit die onderaardse gevangenis? Dat hebben ze nog nooit gehoord! Mensen die in die cel zitten en die zingen!? Verbaasd luisteren ze.

Maar dan, plotseling, begint de grond te bewegen. De aarde beeft. De muren bewegen. Een aardbeving! Kijk eens, zie je deur? Net zat hij nog dicht, stevig op slot. Toen konden ze er niet uit. Maar nu is door het bewegen van de grond de deur geopend. Nu kunnen ze zo door die deur naar buiten lopen. Alle deuren zijn geopend. De hele gevangenis die eerst helemaal afgesloten was, is nu ineens open. De Heere Zelf opent de deuren voor Zijn knechten. Op hun gebed en zingen doet Hij grote wonderen.

Naast de gevangenis staat het huis van de stokbewaarder. Hij is 's avonds naar bed gegaan. Nu wordt hij wakker van de aardbeving. Zo snel als hij kan, gaat hij naar de gevangenis. Hij is verantwoordelijk. Hij moet zorgen dat er niemand kan ontsnappen. Maar als hij bij de gevangenis komt, schrikt hij. Alle deuren staan wijd open. Dit is vreselijk. Alle gevangenen zijn weg. Nu zal hij een vreselijke straf krijgen. Ja, hij zal gedood worden. Wat is hij bang! Dan gaat hij iets vreselijks doen. Hij pakt zijn zwaard en wil zichzelf doden. Nee, hij wil niet wachten op die vreselijke straf die hem wacht, omdat de gevangenen waar hij verantwoordelijk voor was, weg zijn. Dan zal hij zichzelf wel doden.

Maar, dan klinkt er een stem: *Doe uzelf geen kwaad; want wij zijn allen hier.* U mag uzelf niet doden. Dat is niet nodig. Wij zijn niet weg. Wij zijn niet gevlucht. Wij hebben de gevangenis niet verlaten. Het is Paulus, die dat roept. Hij heeft gemerkt wat de stokbewaarder van plan is.

In de donkere gevangenis geeft de stokbewaarder opdracht om licht te maken. Dan ziet hij het. Iedereen is nog binnen. Niemand is weg. Hij begrijpt ineens wat er gebeurd is. Hij gelooft dat deze mannen werkelijk knechten van de Allerhoogste God zijn. Die God geeft een aardbeving en bevrijdt zijn knechten. Maar die knechten van die God heeft hij in de binnenste kerker gestopt en hun voeten in de stok gedaan. Hij heeft het verdiend als die God hem nu straft. Zou hij nog van die straf verlost kunnen worden? Zou hij nog gered, zou hij nog zalig kunnen worden? Hij haalt Paulus en Silas uit die donkere en binnenste kerker. Nee, deze mannen horen niet in de gevangenis. Deze mannen dienen een almachtige God. Een God die hij ook wil leren kennen. Een God Die hem gelukkig kan maken. Hoe? Ja, dat weet hij niet, maar dat gaat hij vragen. Vol eerbied valt hij op zijn knieën voor hen neer en vraagt: *Lieve heren, wat moet ik doen opdat ik zalig worde?* Hij wil weten hoe hij behouden kan worden. Hoe hij van zijn zonden verlost kan worden. Hij zegt eigenlijk tegen Paulus en Silas: "U bent knechten van die allerhoogste God. Wilt u mij vertellen wat ik doen moet? Leg het mij alstublieft uit!" Ben jij ook op zoek naar vergeving van je zonden? Vraag jij ook aan de Heere hoe je bekeerd kan worden?

Paulus mag deze stokbewaarder antwoorden. Hoor maar: *Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis.* Paulus zegt eigenlijk: "Er is er maar Eén, Die u kan verlossen van de zonden, Die u echt gelukkig kan maken, Die u zalig kan maken. Er is er maar Eén, Die ervoor kan zorgen dat het weer goed komt tussen de Heere en u. En dat is de Heere Jezus. Bekeer u - doe de zonden, al die verkeerde dingen, niet meer - en geloof dat Hij u kan redden, verlossen, van al uw zonden. Hij is daarvoor naar de aarde gekomen. En een ieder die in Hem gelooft en tot Hem de toevlucht neemt, zal zalig worden, die zal behouden worden, en eeuwig mogen leven. Maar dat Evangelie is niet alleen voor u. Dat Evangelie is voor iedereen die dat wil horen. Dat is ook voor alle mensen in uw huis.

De Heere komt in zijn hart en dat kan je direct zien. Hij neemt Paulus en Silas mee naar zijn huis. Hij gaat hij die bebloede ruggen van Paulus en Silas schoonwassen. Hij verzorgt niet alleen hun wonden, maar geeft hen ook te eten. Wat is dat een gelukkige maaltijd geweest. Daar zal de Heere geloofd en gedankt zijn. Daarna wordt hij door Paulus gedoopt. En niet alleen hij, maar ook 'zijn huis'. In diezelfde nacht nog. Het Woord van de Heere is echt waar: Ieder die in de Heere Jezus gelooft, ontvangt vergeving van zonden. Wat een wonder!

Dat wil de Heere uit genade geven. Nog steeds.

Achtergrondinformatie bij het Bijbelgedeelte

Onderwijs dat Saulus heeft ontvangen

Van Saulus lezen we dat hij onderwijs heeft ontvangen aan de voeten van Gamaliël. Dat betekent dat hij van jongsaf aan was onderwezen in de Heilig Schrift. Gamaliël was een farizeeër die in de raad stond (Handelingen 5: 34). Het volk had achting voor hem.

Bekering van Saulus

Op de weg van Jeruzalem naar Damascus verschijnt de Heere aan Saulus. Hij openbaart Zich aan Saulus als Degene tegen Wie Saulus strijdt. Zomaar opeens, in een enkel ogenblik, wordt Saulus omgekeerd. Als een vervolger ging hij Jeruzalem uit. Als een blinde wordt hij Damascus binnen geleid. In Damascus krijgt Saulus de opdracht en belofte dat de Heere hem zal gebruiken. Hij wordt geroepen als apostel. Dan moet hij wachten. Wachten op Gods tijd.

De eerste zendingsreis

In Handelingen 11 lezen we dat Barnabas, die het grote geldbedrag had geschonken aan de gemeente van Jeruzalem (denk aan de geschiedenis van Ananias en Saffira), Saulus gaat opzoeken in Tarsen en hem in Antiochië brengt. In Handelingen 13 lezen we dat Barnabas en Saulus afgezonderd worden door de Heilige Geest en door de gemeente van Antiochië in Syrië, aan de kust van de Middellandse Zee worden uitgezonden

Duidelijk staat Barnabas hier voorop. Hij heeft de leiding en Saulus volgt hem, zoals ook Johannes Markus. Ze vertrekken en varen naar het eiland Cyprus waar ze eerst Sálamis en later Pafos aandoen. Als Barnabas en Saulus gaan preken, brengen ze het Evangelie altijd eerst aan de Joden. Ze gaan altijd eerst naar de synagoge. Wanneer de Joden zich afkeren van het Evangelie, gaat Paulus naar de heidenen.

2e zendingsreis Bron: BMU educatie 1

Vanaf Handelingen 13 vers 8 wordt Saulus 'Paulus' genoemd. Dit was de Romeinse naam van Saulus. Saulus, die een Jood was, had - omdat hij in Tarsen geboren was - ook het Romeinse burgerrecht (Handelingen 22: 22-29) Dat betekende dat hij niet geboeid, gegeseld of gekruisigd mocht worden als hij gevangen genomen werd. Hij mocht ook niet door een stadhouder ter dood veroordeeld worden. Net als alle vrije mannen had hij het recht om zich te beroepen op de keizer en in de stad Rome, voor de keizer, terecht te staan.

Paulus en die met hem waren (behalve Johannes Markus, die-teruggereisd is naar Jeruzalem), zijn van Pafos naar Perge (Pamfilië) gevaren. (Handelingen 13:13)

Vanaf dit moment lezen we dat Paulus de leiding heeft op de zendingsreizen.

Van Cyprus zijn ze overgevaren naar Azië, waar ze de stad Antiochië in Písiðië en de plaatsen Ikónium, Lystre en Derbe hebben aangedaan. Deze hebben ze op de terugweg ook weer bezocht, waarna ze van Antiochië (Písiðië) via Attálië teruggevaren zijn naar Antiochië (in Syrië). Daar vandaan waren ze uitgezonden.

Tijdens de eerste zendingsreis hebben ze lopend en varend ongeveer 2000 km afgelegd. De reis heeft ca 2 jaar geduurd. Van 46-48.

De tweede zendingsreis. In Filippi

Ook deze reis begint in Antiochië (Syrië). Over land gaat de reis van Paulus door Klein-Azië naar Tróas. Onderweg bezoekt hij - samen met Silas - Derbe, Lystre, Ikónium en Antiochië (Písiðië). Als Paulus naar het noorden wil trekken richting Bithynië, laat de Heilige Geest dit niet toe. Aangekomen in Troas, krijgt Paulus een gezicht van een Macedonisch man die roept: *Kom over in Macedonië, en help ons.* (Handelingen 16:9) Daarop scheept Paulus met degenen die bij hem zijn in en maakt hij de oversteek naar het huidige Europa. Hij komt aan in de havenstad Neápolis en reist de andere dag door naar de stad Filippi, de belangrijkste stad in Macedonië.

Daar komen Paulus en zijn reisgenoten (Silas, Timótheüs en Lukas) erachter dat er in die stad geen synagoge is. De Romeinen hebben zo'n hekel aan de Joden dat de synagoge misschien wel verboden is

geweest. Er is in iedere geval geen ruimte voor in de stad. Ze weten dat de Heere hier werk heeft, maar waar moeten ze beginnen? Na onderzoek te hebben gedaan, komen ze erachter dat de Joden op de sabbat buiten de stad samenkomen aan de rivier, *de plaats waar het gebed placht te geschieden*.

En dan lezen we in Handelingen 16:13: *En nedergezeten zijnde, spraken wij tot de vrouwen die samengekomen waren*. Daar ontmoeten ze Lydia, de purperverkoopster, van de stad Thyatira (in het noorden van Azië waar Paulus en zijn metgezellen in eerste instantie naar toe wilden reizen). Als Paulus daar het Woord preekt, opent de Heere het hart van Lydia, *zodat ze acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd* (Handelingen 16 vers 14). Nadat ze gedoopt is, dwingt ze Paulus en Silas in haar huis. (Dat is: zeer dringend aanhouden, Genesis 19:3). Na dat Paulus en Silas Lydia verlaten hebben, vindt deze geschiedenis plaats.

2e zendingsreis Bron: BMU educatie 2

De tweede zendingsreis heeft Paulus lopend en varend ongeveer 4500 km afgelegd. De reis duurde ca 4 jaar. Van 48-52

De stad Filippi

Filippi, in het huidige Griekenland, werd gesticht door Philippos II van Macedonië en later door de Romeinen veroverd. De stad had een strategische ligging en lag aan de weg van Rome naar Constantinopel. Na de verovering door de Ottomanen (Turken) in de 14^e eeuw, is de stad verlaten. De ruïnes bevinden zich ongeveer 20 km ten noordwesten van het huidige Kavála in Griekenland.

De geest van Python

Python is een oude naam voor Delphi, een plaats in Griekenland, (zie het landkaartje) waar een tempel voor de afgod Apollo stond.

Apollo was een van de belangrijkste godheden van de Grieken. Zijn erediens was het meest verspreid onder de Grieken en had een hoog aanzien. Apollo wordt wel als de vertegenwoordiger van rationele schoonheid en orde gezien. Er wordt vaak gedacht dat hij 'de god van het licht' was.

Apollo is de zoon van Zeus (de oppergod) en Leto (licht en leven brengende godin). Ze was de Griekse versie van Diana (Romeinse godin)

Lukas

Lukas is de schrijver van het boek Handelingen. Hij was een Griek en afkomstig uit de stad Antiochië in Syrië. De stad waarvan de apostelen als zendingen uitgezonden zijn. Hij is arts en wordt Evangelist. Hij vergezelt Paulus vanaf Troas op zijn tweede zendingsreis. Uit de wij-vorm van Lukas' beschrijving blijkt dat hij achterblijft in Filippi. Als Paulus ongeveer zes jaar later opnieuw in Filippi komt, gaat Lukas weer met hem mee op zendingsreis en vergezelt hij Paulus ongeveer tien jaar lang, tot aan het einde van diens leven. Lukas is de schrijver van de twee Bijbelboeken: het Evangelie van Lukas en de Handelingen der apostelen.

Geselen

Paulus en Silas worden aan de geselpalen op het marktplein vastgebonden, (aan handen en voeten en een gekromde rug) en vervolgens met de roede gezeseld. De roede of gard was een bundel twijgen (takken, takjes van de olm of de berk), die net als de geselriem als strafwerktuig werd gebruikt.

Na deze geseling werden Paulus en Silas van de geselpaal losgemaakt en in de gevangenis geworpen.

Daar werden beide voeten van de apostelen in het blok gesloten. Dat was een instrument dat uit twee houten balken bestond, waarin op flinke afstand van elkaar gaten waren aangebracht. Door die openingen werden de benen, nogal gespreid, gestoken. Het gevolg was dat men in een zeer ongemakkelijke houding terecht kwam, die er na korte tijd al voor zorgde dat men zware, soms ondragelijke spierpijn kreeg. Bovendien was de rug van Paulus en Silas door de roeden open gekerfd, wat ook zeer pijnlijk moet zijn geweest. Alles bij elkaar moet het voor de apostelen een zeer vreselijke marteling zijn geweest. Hij heeft dit ongetwijfeld aan gedacht toen hij de eerste brief aan de Thessalonicenzen schreef (1 Thessalonicenzen. 2: 2).

(Bron: Bijbelse plaatsen.nl).

De gevangenis

De gevangene bewaarder werpt Paulus en Silas in de binnenste kerker en sluit hun voeten in de stok. De binnenste kerker waren vochtige, koude plaatsen, waar het erg stonk en waar volkomen duisternis heerste. Het woord 'sprong' (*sprong hij in*, vers 29) schijnt te wijzen op het neerspringen in een onderaardse cel. Zulke kerkeren waren bijna onbereikbaar; de enige toegang was een ronde opening in de vloer van de 'bovenste kerker'. Door deze opening werden de gevangenen in de 'binnenste kerker' neergelaten, waar ze vaak van de honger stierven. De 'stok' was zo samengesteld, dat de benen naar willekeur door de stokbewaarder van elkaar konden worden getrokken, waardoor een verschrikkelijke marteling werd veroorzaakt. Het huis van de stokbewaarder hoorde waarschijnlijk bij de gevangenis.

Belijdenisgeschriften

- HC, vraag 65, (Recht geloven)
- NGB art. 34 (Sacrament van de Heilige Doop)
- DL 3,4 art. 11 (Ware bekering)
- NGB 22 (Oprecht en waar geloof)

Antwoorden bij werkboekje groep 5 en 6

Weet je het nog?

Streep het foute antwoord door. Schrijf de letters onderaan op. Wat komt er uit?

1. Met wie was Paulus op zendingsreis? **Silas(l) / Ananias(z)**
2. In welke stad waren de apostelen **Antiochië(i) / Filippi (o)**
3. Paulus kwam bij Lydia vandaan. Lydia was een **purperverkoopster / profetes**
4. Het meisje was een **slavin(f) / prinses(n)**
5. De apostelen zijn knechten van de **Machtige(e) / Allerhoogste God(z)**
6. De **apostelen(f) / de Heere(i)** werpt de duivelen uit het meisje
7. De bazen van het meisje zijn **boos(n) / dankbaar(k)**.
8. De apostelen worden **gegeseld(g) / uitgenodigd voor een maaltijd(a)**.
9. Ze worden geworpen in de gevangenis en **zijn verdrietig(h) / zingen psalmen tot eer van God(e)**
10. Als de aarde beeft, gaan de gevangenis deuren open en alle gevangenen **vluchten(d) / zijn nog gevangen(n)**.

Antwoord: lofzingen

Om over te praten

Welke plaatjes horen bij het verhaal?

- Goede plaatjes: De gevangenis – de stok – Paulus en Silas zingen in de gevangenis
- Verkeerde plaatjes: Paleis – handboeien – Paulus en Silas, huilend in de gevangenis

Paulus en Silas zaten onterecht in de gevangenis. In de Bijbel lezen we over meer mensen die onschuldig in de gevangenis zaten. Welke horen bij elkaar?

Jozef	De Heere was ook in de gevangenis bij hem. Hij mocht de dromen van de farao uitleggen en werd onderkoning van Egypte.
Johannes de Doper	Hij stuurde een paar van zijn discipelen naar de Heere Jezus met een boodschap. Toen er later een knecht van Herodes kwam die hem doodde, mocht hij voor eeuwig bij de Heere komen wonen en was al zijn lijden voor altijd voorbij.
De apostelen	De Heere stuurde een engel die de deuren van de gevangenis opende, en zei dat ze in de tempel het Woord van de Heere moesten gaan preken.
Petrus	Hij lag rustig te slapen in de gevangenis, terwijl hij wist, dat hij de volgende dag zou sterven. De Heere stuurde Zijn engel om hem uit de gevangenis te verlossen.

3. Deze vraag gaat over Paulus in de gevangenis.

- a. Hoe kwam het dat Paulus in de gevangenis kon zingen?
Hij wist dat de Heere Jezus bij hem was in de grootste nood, pijn en moeite. Paulus was niet bang voor mensen. Hij mocht weten dat de Heere altijd voor hem zal zorgen.
- b. Wat betekent dat voor jou? Wat kan/kun jij daarvan leren als er verdrietige dingen in je leven gebeuren?
De Heere zorgt altijd voor Zijn kinderen. Je mag Hem altijd in gebed vragen om Zijn hulp. De Heere hoort altijd, maar verhoort niet altijd. De Heere doet wat goed voor ons is, al begrijpen wij niet waarom verdrietige dingen moet gebeuren. De Heere heeft een plan/bedoeling met ons leven.
- c. Lees Psalm 33 vs. 10. Onderstreep de regels die daarover gaan.
**Zijn machtig' arm beschermt de vromen,
En redt hun zielen van den dood;
Hij zal hen nimmer om doen komen
In duren tijd en hongersnood.**
In de grootste smarten
Blijven onze harten
In den HEER gerust;
'k Zal Hem nooit vergeten,
Hem mijn Helper heten,
Al mijn hoop en lust.

4. Paulus en Silas zongen Gode lofzangen.

- a. Wat betekent deze zin?

Paulus en Silas mogen psalmen zingen tot eer van de Heere. Ze zingen dat de Heere goed voor hen is.

Waarom past de volgende psalm hier zo goed bij?

Antwoord: David mag in deze psalm zingen, dat wat er ook gebeurt, de Heere altijd voor hem zal zorgen. Zelfs in de nacht, wanneer het donker is en niemand meer uitkomst ziet. Zelfs dan, mag hij zingen en alle hulp van de Heere verwachten.

Puzzel

Oplossing: Deze mensen zijn dienstknechten van de allerhoogste God.

Antwoorden bij werkboekje groep 7 en 8

Weet je het nog?

Beantwoord de vragen. Weet je het niet meer? Zoek dan op: Handelingen 16: 16-34

1. De apostelen waren in de stad **Filippi**
2. Paulus was samen mettoen er een meisje achter hen aan liep dat hen nariiep. **Silas**
3. Dat meisje moest de hele dag **Waarzeggen**
4. Paulus wierp in de **Naam van**de duivel uit. **Jezus Christus**
5. De hoofdmannen spreken geen recht. Ze bevelen dat de apostelen, onverhoord, moeten worden. **gegeseld**
6. De man die de gevangenen in de gevangenis moest bewaren noemen we de ... **Stokbewaarder**
7. Midden in de nacht ... de apostelen. **Bidden en zingen.**
8. De Heere helpt/antwoordt Zijn knechten. Hij geeft een **aardbeving**
9. Daardoor gaan de deuren van de gevangenis.... **open.**
10. Als de gevangenvaarder dat ziet, wil hij..... **zich doden**
11. De gevangenvaarder neemt de apostelen mee **naar zijn huis**
12. De apostelen verkondigen daar het Evangelie aan ... **een ieder die het horen wil.**
13. Als de stokbewaarder het Woord van de Heere heeft gehoord, wordt hij ... **gedoopt en zijn huis.**

Om over te praten

1. Wat betekent het zinnetje: Ze bracht hen groot gewin toe?
Antwoord: Ze verdienen veel geld aan haar.. Dat waren ze nu in één keer kwijt. Hun bron van inkomsten was weg.
2. Wat vind jij van veel geld verdienen? Geef eens voorbeelden wanneer het wel of niet goed is.
Eigen antwoorden
3. Paulus en Silas zitten in de gevangenis. Hun ruggen zijn bebloed van de geselingen. Hun voeten zitten gebonden in de stok. Ze kunnen niet eens staan en zeker niet wegllopen. Toch kunnen ze de Heere lofprijzen. Misschien heb jij ook wel iets heel verdrietigs meegemaakt. Er is iemand van wie je heel veel hield gestorven of heel erg ziek.
 - Hoe kan jij/kunnen wij de Heere dan toch danken?
 - Hebben mensen in oorlog of die vervolgd worden een reden om dankbaar te zijn? Waarom wel/ niet?

Antwoord: Ja, ook dan mogen zij de Heere danken voor wie Hij is, juist in moeilijke omstandigheden. Alleen ons leven is al een reden tot dankbaarheid. Juist Paulus en Silas zaten in zulke moeilijke omstandigheden. Toch mochten zij de Heere danken dat Hij juist hen wilde gebruiken om Zijn Woord te vertellen.

3. Lees de uitspraak in het praatwolkje eens. Beantwoord nu de vragen.
- Wat zou dat betekenen?
 - Waarom zou dit bij deze vertelling passen?
 - In de vertelling ging het over de blijdschap van Paulus en Silas om voor de naam van de Heere te lijden. Waarom zouden Paulus en Silas hier blij om zijn geweest?

Het bloed van de martelaren is het zaad van de kerk.

Antwoord:

- Als andere mensen zien dat kinderen van God alles voor de Heere over hebben, dat ze zelfs voor de HEERE willen sterven, dan maakt dat nieuwsgierig. Die liefde voor de Heere zorgt ervoor dat de mensen daar meer van willen weten en op zoek gaan naar de Heere.*
- De gevangenschap van Paulus en Silas, was voor de stokbewaarder het middel om het Woord van God te horen, waardoor hij de Heere Jezus mocht leren kennen. Juist het volharden door het geloof onder moeilijke omstandigheden maakt anderen nieuwsgierig naar die God. Dat gebeurde in het verhaal ook. De stokbewaarder wist zeker dat hij die God ook wil kennen.*
- De Heere had hen waardig geacht om voor Hem te lijden. Ze mochten gebruikt worden als middel om anderen tot de Heere te brengen.*

4. De stokbewaarder vraagt: Wat moet ik doen om zalig te worden.
- Wat voor antwoord zou jij de stokbewaarder hebben gegeven.
 - Wat is het antwoord van Paulus?
 - Past jouw antwoord bij het antwoord van Paulus? Waarom wel of niet?
 - Wil jij de Heere leren kennen? Waarom wel of niet?
 - Wat doe jij om de Heere te zoeken?

Antwoord:

- Bidden, uit de bijbel lezen, naar de kerk gaan, luisteren naar de mensen die de bijbel uitleggen of eruit vertellen, zingen*
 - 'Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis'.*
- c,d,e Eigen antwoord.*

Puzzel

Zet de letters die nog over zijn achter elkaar. Er staat dan:

Antwoord: *Deze mensen zijn dienstknechten van de allerhoogste God, die ons de weg der zaligheid verkondigen* (Handelingen 16 vers 17).